EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2020/1863,

annettu 14 päivänä toukokuuta 2020,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin rautatieviraston (ERA) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin rautatieviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon liikenne- ja matkailuvaliokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0061/2020),

A. toteaa, että Euroopan unionin rautatieviraston tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2018 oli 28 793 243 euroa, mikä merkitsee 6,31 prosentin vähennystä vuoteen 2017 verrattuna; toteaa, että viraston talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta ([2]);

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan viraston tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2018 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viraston tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2018 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 99,98 prosenttia, mikä merkitsee hienoista 0,02 prosentin vähennystä vuoteen 2017 verrattuna; toteaa, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 88,96 prosenttia, mikä merkitsee 1,66 prosentin lisäystä vuoteen 2017 verrattuna;

2. panee merkille viraston roolin pyrittäessä varmistamaan eurooppalaisen rautatiejärjestelmän turvallisuus ja yhteentoimivuus ja parantamaan rautateiden kilpailukykyä muihin liikennemuotoihin verrattuna vähentämällä hallinnollisia ja teknisiä esteitä, kannustamalla markkinoille tuloa ja varmistamalla syrjimättömyys, käyttämällä julkisia varoja tehokkaammin julkisiin rautatieliikennepalveluihin sekä varmistamalla parempi infrastruktuurin hallinta; tukee komission visiota Euroopan rautatiejärjestelmästä, jolla on turvallisuustason osalta johtoasema maailmassa;

3. on tyytyväinen viraston rooliin Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän (ERTMS) kehittämistä, testausta ja täytäntöönpanoa koskevissa jatkotoimissa sekä erityisten ERTMS-hankkeiden arvioinnissa; panee lisäksi merkille, että neljäs rautatiepaketti sisältää viraston roolia vahvistavan teknisen pilarin, jossa sille esitetään uusia tehtäviä, joilla varmistetaan unionin kehyksen yhdenmukainen täytäntöönpano; korostaa, että viraston vastuualueen kasvaessa sille on osoitettava myös tarvittavat rahoitus-, henkilöstö- ja aineelliset resurssit, jotta se pystyy suoriutumaan uusista lisätehtävistään tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti;

4. muistuttaa, että ERTMS:llä on ratkaiseva merkitys yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen toteuttamisessa; korostaa siksi, että ERTMS:n kehittämisen ja käyttöönoton optimoitu koordinointi on ensisijainen painopiste, sillä siten varmistetaan yhtenäinen, avoin, vakaa, kohtuuhintainen ja yhteentoimiva ERTMS koko Euroopassa;

([1]) EUVL C 108, 22.3.2018, s. 76.
([2]) EUVL C 108, 22.3.2018, s. 77, komissiolta saatu avustus (28 135 398 euroa), kolmansien maiden rahoitusosuus (657 845 euroa – summa on edellistä vuotta pienempi).

5. panee merkille, että viraston toimeksiantoa laajennettiin uudessa virastoa koskevassa asetuksessa ja että virasto alkoi vuonna 2019 kerätä sen perusteella maksuja ja palkkioita sertifiointitehtävistä ottaen huomioon pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä 'pk-yritykset', erityiset tarpeet; panee merkille, että uuden Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/796 ([3]) mukaan maksut ja palkkiot ovat käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja virastolle; panee merkille, että viraston varainhoitoasetuksen soveltamissääntöihin on tehtävä joitakin muutoksia ja että virasto on antamansa vastauksen perusteella toimittanut komissiolle poikkeuspyynnön tätä tarkoitusta varten; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tämän uuden järjestelmän täytäntöönpanosta;

6. kehottaa virastoa ottamaan sertifiointiprosessin aikana huomioon pk-yritysten erityistarpeet erityisesti vähentämällä niille aiheutuvaa hallinnollista ja taloudellista rasitetta;

Tuloksellisuus

7. panee merkille, että virasto käyttää rautatieindikaattoreita kaikilla toiminta-aloillaan keskeisinä tulosindikaattoreina arvioidakseen toiminnastaan saatavaa lisäarvoa sekä muita indikaattoreita talousarviohallintonsa parantamiseksi;

8. kehottaa virastoa panemaan tilintarkastustuomioistuimen suositukset täytäntöön;

9. toteaa, että viraston saavutukset olivat tyydyttäviä sen keskeisten tulosindikaattorien ja tulostavoitteiden osalta ja että virasto on toteuttanut kokonaan ensimmäiset toimensa neljännen rautatiepaketin voimaantulon jälkeen; panee merkille, että virasto saavutti 95 prosentissa tapauksia tavoitteensa raporttien, ohjeiden ja lausuntojen antamisesta ajoissa; toteaa, että virasto ei saavuttanut 90 prosentin tavoitetta, joka koski kaikkien tulosten saavuttamista rahoitus- ja henkilöresurssisuunnitelman mukaisesti, sillä vain 79,75 prosenttia luokiteltiin täysin saavutetuiksi;

10. suhtautuu myönteisesti siihen, että virasto ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ovat jatkaneet yhteistyötään kirjanpitopalvelujen jakamisessa; kehottaa virastoa selvittämään mahdollisuuksia jakaa päällekkäisiin tehtäviin liittyviä resursseja samantyyppisiä tehtäviä hoitavien virastojen kanssa; kehottaa virastoa pyrkimään aktiivisesti lisäämään ja laajentamaan yhteistyötä kaikkien unionin virastojen kanssa; kehottaa virastoa selvittämään mahdollisuuksia jakaa henkilöstöä tietyillä muilla kuin asiantuntija-aloilla sekä tekniikkaa ja hallintoa koskevilla aloilla ja keskittymään erityisesti kehittämään yhteistyötä Pariisissa toimivan turvallisuusalan tutkimuslaitoksen kanssa;

11. kannustaa virastoa jatkamaan palvelujensa digitalisointia;

12. panee merkille, että Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asettamaa tavoitetta eli eurooppalaisten rautatiemarkkinoiden luomista ei ole saavutettu; kehottaa virastoa keskittämään ponnistelunsa ja julkaisunsa tälle alalle;

13. toteaa, että liikennemuotosiirtymä maanteiltä rautateille voidaan toteuttaa vain, jos on olemassa kilpailukykyinen eurooppalainen rautatiealue; kehottaa virastoa laatimaan luettelon toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että rautatieliikenne voidaan tulevaisuudessa integroida nykyaikaisiin logistiikkaketjuihin;

14. toteaa, että seuraavat viisi vuotta ovat ratkaisevan tärkeitä rautatiealan tulevaisuuden kannalta ja että virastolla on oltava tarvittavat taloudelliset ja henkilöresurssit edessä oleviin haasteisiin vastaamiseksi;

15. toteaa, että ohjeellinen enimmäismäärä, jota tilintarkastustuomioistuin käyttää arvioidessaan talousarvion toteutusta varainhoitovuodelta toiselle tehtävien siirtojen osalta, saavutettiin osastossa 1 (henkilöstö), jossa se oli 10 prosenttia, ja osastossa 2 (hallinto), jossa se oli 20 prosenttia; pitää valitettavana, ettei osaston 3 (toimintamenot) 30 prosentin ohjeellista enimmäismäärää saavutettu;

16. panee merkille, että henkilöstöä koskevan vuotuisen vertailututkimuksen tulokset olivat samankaltaiset kuin vuonna 2017, sillä 18,4 prosenttia henkilöstöstä oli osoitettu hallinnollisiin tehtäviin (18,18 prosenttia vuonna 2017), 69,7 prosenttia operatiivisiin tehtäviin (70,16 prosenttia vuonna 2017) ja 11,90 prosenttia valvonta- ja rahoitustehtäviin (11,67 prosenttia vuonna 2017);

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/796, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, Euroopan unionin rautatievirastosta ja asetuksen (EY) N:o 881/2004 kumoamisesta (EUVL L 138, 26.5.2016, s. 1).

17. pitää myönteisinä viraston jatkuvia pyrkimyksiä valmistautua neljännessä rautatiepaketissa määriteltyihin uusiin tehtäviinsä ja ottaa kesäkuussa 2019 hoitaakseen tehtävänsä EU:n viranomaisena, joka vastaa raideliikenteen kalustoyksikköjen markkinoillesaattamislupien ja rautatieyritysten yhtenäisten turvallisuustodistusten myöntämisestä sekä käyttöönottoluvan ERTMS:n ratalaitteita varten; pitää erityisen myönteisenä, että kaikki säädökset ja hallintoneuvoston päätökset hyväksyttiin ajallaan ja että virasto julkaisi kalustoyksikköjen markkinoillesaattamislupia koskevan hakuoppaan; panee tyytyväisenä merkille viraston muut toimet sen valmistautuessa uusiin tehtäviinsä (aktiivinen yhteydenpito sidosryhmien kanssa, oppimistapaukset ja testivaihe sekä kansallisten turvallisuusviranomaisten valvontaa koskeva pilottihanke); on tyytyväinen keskitetyn asiointipisteen kehittämiseen;

panee tyytyväisenä merkille, että virasto on alkanut yhdenmukaistaa rautatiealan yli 14 000:ta kansallista sääntöä;

a) pitää valitettavana, että rautatiealaa ei ole vielä läheskään yhdenmukaistettu, toisin kuin lento- ja maantieliikennettä;

b) kehottaa virastoa tehostamaan toimiaan yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen luomiseksi;

18. toteaa, että virastolla on keskeinen rooli byrokraattisten esteiden vähentämisessä rajatylittävässä rautatieliikenteessä;

19. toteaa, että Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän varustelutaso on Euroopassa täysin riittämätön sekä infrastruktuurin että liikkuvan kaluston osalta, ja kehottaa virastoa ehdottamaan toimenpiteitä prosessin nopeuttamiseksi;

20. pitää valitettavana, että vuonna 2018 kirjattiin 37 vaatimustenvastaisuutta, joista 18:lla oli rahoitusvaikutuksia (neljässä tapauksessa yli 15 000 euroa); kehottaa virastoa jatkamaan pyrkimyksiään parantaa hallintoaan ja hankintamenettelyjään;

21. panee merkille, että virasto ehdotti hyvän hallintotavan säännöstön tarkistamista; edellyttää, että virasto raportoi säännöstön kehittymisestä seuraavassa vuosikertomuksessaan; panee tyytyväisenä merkille, että virasto jatkoi etiikkaa ja petosten torjuntaa koskevaa koulutusta; on tyytyväinen siihen, ettei OLAFille toimitettu yhtään petosepäilytapausta; toteaa, että tapaus, josta ilmoitettiin vuonna 2017, on edelleen tutkittavana;

22. panee tyytyväisenä merkille ISO 9001 -todentamistarkastuksen läpäisemisen onnistuneesti;

Henkilöstöpolitiikka

23. panee merkille, että 31. joulukuuta 2018 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 89,19 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 148 väliaikaisesta toimesta 132 oli täytettynä (vuonna 2017 hyväksyttyjä toimia oli 139); panee merkille, että vuonna 2018 virastossa työskenteli lisäksi 31 sopimussuhteista toimihenkilöä ja kaksi kansallista asiantuntijaa;

24. panee huolestuneena merkille, että viraston mukaan eri sukupuolet eivät olleet vuonna 2018 tasapuolisesti edustettuina ylemmässä johdossa (viisi miestä ja yksi nainen) eivätkä hallintoneuvostossa (40 miestä ja 15 naista);

25. panee merkille, että virasto on hyväksynyt toimintaperiaatteet, jolla suojellaan työntekijöiden ihmisarvoa ja estetään häirintää, ja että se edistää häirintäyhdyshenkilöiden toimia ja henkilöstöä kannustetaan kertomaan ongelmistaan heille; panee merkille, että ilmoitettuja väitettyjä työpaikkakiusaamistapauksia oli yksi mutta yhtään tapausta ei tutkittu tai viety tuomioistuimen käsiteltäväksi;

Hankinnat

26. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan virasto ei tarkistanut systemaattisesti hintoja ja hinnankorotuksia, jotka laskutettiin tavarantoimittajan puitesopimuksen toimeksisaajalle toimittamien hintatarjousten ja laskujen perusteella ohjelmistolisenssien hankintaa varten; toteaa, että virasto on soveltanut komission puitesopimusta ja odottaa uutta puitesopimusta, jossa määrätään uudelleen kilpailuttamisesta; kehottaa virastoa mukauttamaan ennakkotarkastuksia, joita kohdistetaan puitesopimusten perusteella suoritettaviin maksuihin, ja varmistamaan, että kaikki hankinnat kilpailutetaan;

27. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan virasto päätti erään konferenssin järjestämistä koskevaan suoraan sopimukseen tehdyn muutoksen avulla tehdä sopimuksen ja maksaa kaikista asiaan liittyvistä palveluista erikseen, mikä merkitsi sopimuksen keinotekoista jakamista ja teki siten sopimuksesta ja kaikista siihen liittyvistä maksuista sääntöjenvastaisia; panee merkille viraston vastauksen, jonka mukaan se aikoo valmistella tehtävänkuvauksen puitesopimuksen allekirjoittamiseksi tapahtumien järjestämisestä;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

28. panee merkille, että virasto on julkistanut verkkosivustollaan hallintoneuvoston ja henkilöstön jäsenten sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset ja hallintoneuvoston jäsenten ja joidenkin johtohenkilöiden ansioluettelot; suhtautuu myönteisesti siihen, että viraston koko ylemmän johdon ja henkilöstön on kesäkuusta 2019 alkaen täytynyt allekirjoittaa vuotuinen eturistiriidattomuutta koskeva ilmoitus;

29. panee merkille, että sovellettava hyvää hallintotapaa koskeva kehys sisältää viraston mukaan tiukkoja toimenpiteitä, jotka koskevat neljännen rautatiepaketin mukaisiin uusiin tehtäviin osallistuvien henkilöiden eturistiriitojen hallintaa; panee myös merkille, että kehykseen on liittynyt käytännön vaikeuksia, minkä vuoksi siitä esitetään tarkistettu ehdotus; panee merkille, että Euroopan petostentorjuntavirasto tutkii yhä vuonna 2017 ilmoitettua petosepäilyä; panee merkille, että sen jälkeen ei ole ilmoitettu muista petosepäilyistä; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tutkimuksen tuloksista;

30. panee merkille, että virasto hyväksyi väärinkäytösten paljastamista koskevat ohjeet, jotka julkaistiin 21. marraskuuta 2018;

Sisäiset kontrollit

31. panee merkille, että viraston uudelleenjärjestelyn jälkeen tilinpitäjä on hallinnollisesti suoraan yhteydessä pääjohtajaan eikä ole enää vastuussa rahoitus- ja hankintaryhmästä;

32. panee merkille, että komission sisäinen tarkastus julkaisi vuonna 2018 tarkastuskertomuksen ohjelmien, hankkeiden ja palvelujen hallinnoinnista virastossa ja että virasto laati toimintasuunnitelman, jossa käsitellään mahdollisia parannuskohteita; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä yhteydessä toteutetuista toimenpiteistä;

Muita huomautuksia

33. toteaa, että siirtymäkauden loppuun mennessä (16. kesäkuuta 2019) virastosta tulee pelkän politiikkatoimien valmistelijan ja levittäjän sijasta viranomainen, joka toimii suoraan toimialan hyväksi liikkuvan kaluston turvallisuussertifikaattien hyväksymisessä; panee tältä osin merkille, että viraston uudelleenjärjestely on mahdollistanut tarvittavien muutosten tekemisen, jotta varmistetaan uusien sovellusten hallinnointi asiantuntijoita hyödyntäen sekä koulutusohjelman ja seurantajärjestelmän kehittäminen;

34. panee merkille, että virasto allekirjoitti 15. huhtikuuta 2019 toimipaikkaa koskevan sopimuksen Ranskan viranomaisten kanssa; toteaa, että päätös kahdesta kotipaikasta on neuvoston päätös, jota viraston on sovellettava;

35. kehottaa virastoa keskittymään tutkimustensa tulosten levittämiseen yleisölle ja pyrkimään saavuttamaan yleisön sosiaalisen median ja muiden viestintäkanavien kautta;

36. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 14. toukokuuta 2020 antamaansa päätöslauselmaan ([4]).

([4]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0121.